

Handen på hjärtat! Hur många som läser detta skulle kunna tänka sig att kasta sig ut för en klippa och segelflyga utan att ha läst på minsta lilla innan, utan att ha tagit någon lektion och utan att ha fått några instruktioner från någon mer erfaren. Utan helt ensam bara ta sitt segelflyg och kasta sig ut? Inte många va?

Ändå är det just detta många gör när det handlar om avel, både uppfödare av raskatt och huskatt tar sin hona och sätter igång att avla. Långt ifrån alla honor/hanar är lämpade till avel hur söta, rara och snälla de än är.

Du bör också vara väl medveten om att skulle du kasta dig ut för en klippa med ett segelflyg utan erfarenhet så spelar du rysk roulett endast med ditt eget liv, när du avlar så spelar du rysk roulett med din honas liv. Mycket kan gå fel under en dräktighet och förlossning och precis som hos oss människor så innebär varje dräktighet en belastning på honans kropp och en risk för henne.

Vad bör man tänka på i sund avel?

Jo att alla val man gör har långtgående konsekvenser allt du gör sprider sig som ringar på vattnet och når längre än du kanske tror.

- Se till att katten du köper har testade föräldrar för sjukdomar inom berörd ras och testa själv din katt innan du låter den få ungar. Som uppfödare kan du inte förhindra helt att genetiskt nedärvbara sjukdomar dyker upp hos avkommorna, men har du följt rådande rekommendationer inom berörd ras så har du i alla fall gjort vad du kan för att förhindra att din kattungeköpare kanske förlorar sin älskade vän på tok för tidigt i en genetiskt nedärvbar sjukdom.
- Är din hona/hane lämplig för avel?
Ja här är ju då betydligt fler kriterier än att katten är söt och trevlig. Katten skall först och främst ha gått igenom testerna, navelbråcksfrihetsintyg och testikelintyg vilka gäller för alla katter oavsett ras. Och glöm för guds skull inte temperamentet.
- Håller katten måttet utseendemässigt, dvs är katten rastypisk nog? Om du inte har kunskap själv så be någon erfaren om hjälp (med erfaren menar jag inte de som avlat i 2-3 år). Så lär dig SE hur din ras ska se ut. Gå inte efter eget tycke och smak utan läs på hur rasen verkligen SKA se ut och utgå ifrån detta och gör detta även om du tar hjälp. Inget går upp emot att själv vara påläst och titta. Inte alla uppfödare föder upp katter som verkligen följer standarden. En del håller på med sk. Extremavel och en del går på tillfälliga ”modenycker” inom utställningsvärlden. Ett år skall svansen vara extremt lång och nästa skall öronen vara enorma. Så mitt råd, läs på ordentligt.
- Vad vet du om bakgrunden? Kan du din ras? Finns det annat att ta hänsyn till än bara inavelsprocent i fem generationer (vilken fördelaktigt är 0% men kan dock finnas annat som är viktigare). Hos MCO finns t ex klonerna som vi

behöver ta hänsyn till. NFO har/hade Pan's Polaris osv... Stirra dig inte blind på siffrorna endast utan lär dig läsa ut. Jag har sett skräckexempel där parningar gjorts med katter som till synes har 0% i 5 generationer men när man tittar på stamtavlan så ser man att på ena sidan finns en helsyskonparning relativt nära i leden och på andra sidan så är det en hona som parats med sin systerson. Kanske inte den smartaste kombinationen som gjorts.

- Något som nybörjare ibland gör är att köpa sig en hane och en hona och så para dessa flera gånger. Även BYB's har en förklärlek till att göra om samma kombination flera gånger. Detta är i seriös avel ett stort NO, NO! Man gör inte om samma kombination flera gånger! Men som alla regler så finns undantag! Undantagen kan vara många men några exempel, givetvis gäller ju samtliga en kombination som är väldigt lyckad eller väldigt intressant på annat sätt:
 - Ingen gick till avel av en eller annan anledning eller kanske gick till avel men föll bort av någon orsak.
 - Man kanske var ute efter en hona att gå vidare på men fick enbart hanar eller tvärtom.
 - Det kanske inte blev någon "riktig kull" alltså inte mer än 1-2 kattungar. Men som regel gör man inte samma kombination mer än en gång då det ju inte ger någon mångfald till aveln.
- Man avlar INTE för att få fram sällskapskullar, en kull skall alltid tas fram med syftet att något skall gå vidare och kan tillföra något till aveln. Kan det inte göra det så finns inte någon mening med att ta kullen. Har hört uppfödare ursäkta sig med att göra en sedvanligt dålig parning (där honan inte borde gå i avel mer) med att jag tänker låta alla gå till sällskap. En sån parning är inte avel det är kattungeproduktion och inte ett dugg bättre än att ta kull på sin huskatt. Att det sen kan bli så att många kullar säljs enbart till sällskap och ingen går vidare i avel är en annan sak, men detta skall aldrig vara syftet.

Jag kommer att gå in djupare på avel i andra dokument, exempelvis välja ut kattunge, välja ut hane till sin hona, dräktighetsproblem som det sällan pratas om och mycket mycket mer.

Malin Sundqvist, Dagdrivarn